

Omroep van het jaar ZuidWest: 'Meegroeien met de tijd'

Stiekem wel gehoopt, maar zeker niet verwacht. Met een grote glimlach op zijn gezicht vertelt hoofdredacteur/directeur Maarten van den Boom over de verkiezing van 'zijn' streekomroep ZuidWest tot omroep van het jaar. Over de unieke ombudsman, over gebrek aan ruimte in de raadszaal en de 130 vrijwilligers. "Zij komen met de verhalen uit de haarvaten van de samenleving."

Van den Boom straalt ook enkele dagen na de overhandiging van de award in Beeld & geluid in Hilversum. Niet gek, want op de redactie burelen in Bergen op Zoom komen de felicitaties nog steeds binnen in woord én bloemen. Hij schuift als bewijs een bos bloemen voor de camera van de webcam.

Met zo'n tien medewerkers was hij vrijdagavond 9 juni bij de uitreiking. "We hadden gehoopt de andere medewerkers via een livestream zouden kunnen meekijken, want met 130 mensen naar Hilversum zou wat teveel zijn geweest." Een livestream was er niet. "Maar met WhatsApp hebben we nu iedereen op de hoogte gehouden." De reacties vanuit gemeenten en eigen kring waren overweldigend. Het feestje volgt nog. "Om het te vieren houden we kort voor de zomervakantie een bbq voor alle medewerkers."

Eigen kracht

De hoofdredacteur was verrast met de titel. “Zeker omdat tijdens de bekendmaking gezegd werd dat het appels en peren vergelijken was. Dat is natuurlijk ook zo, omdat bij de andere genomineerden omroepen zitten die naast de verplichte bekostiging nog flinke extra subsidie krijgen.” En zulke omroepen hebben net wat meer mogelijkheden, wil hij maar zeggen. “Wij moeten het meer op eigen kracht doen.”

De verrassing komt wellicht ook doordat hij ‘vergeet’ dat ZuidWest inmiddels bij de tien grootste lokale omroepen van het land hoort. De titel ‘Omroep van het jaar’ geeft erkenning voor dat wat de omroep de afgelopen jaren heeft neergezet, blijkt uit het juryrapport. De vakjury stelde dat ZuidWest de titel verdient vanwege ‘de uitstekende lokale journalistieke prestaties rondom belangrijke maatschappelijke thema’s, en de grote stappen die de organisatie zet in haar ontwikkeling.’

Ombudsman

Een van die recente stappen was het aanstellen van een eigen ombudsman. Als enige lokale omroep in Nederland, aldus de trotse hoofdredacteur. Deze ombudsfunctie, uitgevoerd door onderzoeksjournalist Hans-Jorg van Broekhoven, ontstond nadat steeds meer mensen aan de bel trokken bij het juridische vragenuurtje dat de omroep al had. “Daaruit kwam ook vanuit ons netwerk de vraag of wij niet zouden kunnen bemiddelen in andere kwesties.”

En zo geschiedde. Zo ging de ombudsman op bezoek bij een huurder van een wooncorporatie die geen gehoor vond met klachten over vochtproblemen. Ook de wooncorporatie was daarbij aanwezig. Het resultaat? Afdwongen huurverlaging en maatregelen.

Samenwerking met de bureaus

ZuidWest is in verregaande gesprekken over samenwerking met buurman Ons West-Brabant. De omroepen zouden dan twee redacties hebben, maar faciliteiten als tv-studio delen. “De opzet wordt zoals DTV dat rond Den Bosch doet, met meerdere edities. De redacties kunnen elkaar helpen, al is het maar in het weekend en in de avonden.”

Hoofdredacteur Van den Boom gelooft in TV, ook omdat dit kanaal nog steeds heel belangrijk is voor de inkomsten. Daarnaast is de lokale binding heel belangrijk. “In de samenwerking met Ons West-Brabant gaan we er ook niet een kanaal van maken.”

Het is een voorbeeld van impact die de omroep maakt en die veel belangstelling wekt bij andere omroepen, geeft de omroepman aan. De ombudsman is mede-gefinancierd vanuit de ‘Pilot journalistieke professionalisering lokale publieke mediadiensten’ van het Stimuleringsfonds. Deze en andere steun uit pilots gaf de omroep de afgelopen jaren extra slagkracht. Zo groeide de organisatie van de omroep in 2021 ook met een journalist in het kader van de pilot ‘Versterking lokale journalistiek door samenwerking’. Bovendien is er een journalist in dienst van Omroep Brabant actief op de redactie van ZuidWest.

Politieke watchers voor elke gemeente

De steun van het stimuleringsfonds gaf de redactie net dat beetje extra ruimte om onderwerpen uit te diepen. “Daardoor hebben we voor onze drie gemeenten sinds drie jaar aparte politieke watchers aangesteld, verslaggevers die voor één gemeente alleen maar de politieke zaken doen. Niet fulltime, dat gaat niet, hoeft ook niet.”

ZuidWest heeft daardoor een sterk netwerk opgebouwd in de lokale politiek. “We weten beter hoe het politieke spel wordt gespeeld.” Verslaggevers zijn zoveel mogelijk bij de gemeentelijke vergaderingen aanwezig. Niet omdat die het belangrijkste zijn, veel politiek vindt plaats buiten de raadszaal benadrukt Van den Boom, maar wel om het netwerk te verstevigen. Met een lach: “In de raadsvergadering moeten de onderwerpen aan de orde komen die wij met onze berichtgeving hebben geagendeerd.”

Het nauwgezet volgen van de politiek blijft niet zonder gevolgen. In eerste instantie heel basaal. “In Woensdrecht was in de raadszaal maar plek voor een journalist tijdens de raadsvergadering, namelijk die van regionale krant BN DeStem. Daarop heb ik de burgemeester gebeld dat dat toch niet de bedoeling kan zijn. Uiteindelijk is er een tafeltje bijgeplaatst.” De pluriformiteit was daardoor meteen zichtbaar.

Wethouder weg

In Bergen op Zoom was de maatschappelijke impact van andere orde. De berichtgeving van ZuidWest over coronagelden bestemd voor de cultuursector die besteed werden om ambtenaren in dienst te houden, kostte een van de wethouders de kop. "Daar is het ons niet om te doen, maar dat is wel gevolg van ons goede journalistieke werk."

De verhalen uit de regio vinden steeds meer hun weg naar de luisteraars, kijkers en bezoekers van de website. "Onze 130 vrijwilligers zitten in de haarvaten van de samenleving, daar komen die verhalen vandaan. Dat is de kracht van een lokale omroep. We bieden een toegankelijk platform, met vrij beschikbare content voor alle inwoners. Dat schept kansen, maar ook verplichtingen. Het controleren van de lokale macht zien wij als een van onze belangrijkste taken."

ZuidWest stelt open source website beschikbaar voor andere omroepen

ZuidWest vernieuwde afgelopen jaar ook de website en koppelde daar een app aan. De in eigen beheer ontwikkelde site en het redactiesysteem stelt de omroep als open source-software beschikbaar aan andere omroepen.

"We wilden eerst aansluiten bij een aantal andere omroepen die een professioneel platform hebben. Dat bleek te duur. Daarom willen we de site die we nu hebben graag verder ontwikkelen met andere omroepen." De belangstelling is groot. "Inmiddels hebben we een bijeenkomst gehad met 26 omroepen die meer informatie wilden."

Software ontwikkelen ten behoeve van de redactie is niet nieuw voor ZuidWest. De afgelopen drie verkiezingen publiceerden de gemeenten in het gebied de uitslagen via het kanaal van ZuidWest. "De ambtenaren voeren de uitslagen in ons systeem in." Ook de software van ons autocuesysteem in de studio is zelf ontwikkeld. Het schakelt de camera, zorgt voor de graphics in het decor en scrollt de autocue.

'Een sterke lokale omroep houdt lokale bestuurders scherp'

ZuidWest bedient als streekomroep drie gemeenten, Bergen op Zoom, Roosendaal en Woensdrecht. "Het is vaak juist het lokale nieuws dat mensen echt raakt, omdat het over hun directe omgeving gaat", stelt burgemeester Steven Adriaansen van Woensdrecht over de impact van de omroep.

Adriaansen zag de omroep de afgelopen jaren groeien. Volgens hem een geleidelijk proces, waar de gemeente aan kon wennen. "We zijn hier samen in gegroeid." Dat de omroep stappen heeft gemaakt, is goed aan te wijzen, geeft hij aan. "Voor mij zit hem dat vooral in twee dingen: het aanwezig zijn op de momenten dat er belangrijke informatie opgehaald kan worden voor de inwoners van onze gemeente én het gebruik maken van verschillende kanalen."

Volgens de burgemeester van de West-Brabantse gemeente is het belangrijk dat de inwoners goed geïnformeerd worden over nieuws dat over hun directe omgeving gaat. "Dit dient met een scherpe blik te gebeuren op een brede waaier van maatschappelijke onderwerpen. Landelijk of internationaal nieuws is ook belangrijk, maar het is vaak juist het lokale nieuws dat mensen echt raakt, omdat het over hun directe omgeving gaat. Het kleine nieuws, maar wel met grote impact."

Door goed gebruik te maken van alle kanalen vervult een sterke lokale omroep een rol in de communicatie tussen de lokale overheid en de inwoners, stelt Adriaansen. "Maar ook tussen inwoners en bedrijven onderling. Bovendien is ze een waakhond voor de lokale democratie. Een sterke lokale omroep houdt lokale bestuurders scherp."

Geheim

Het geheim van een goed functionerende omroep? Van den Boom geeft aan dat de omroep zich elke vijf jaar moet heruitvinden. "We moeten meegroeien met de tijd, met wat de mensen van ons verwachten. Onze nieuwsredactie heeft de afgelopen jaren echt vorm gekregen. De advertentiemarkt is ingestort, waardoor we hebben moeten veranderen hoe we ons geld binnenhalen. We proberen maatschappelijke zaken aan de kaak te stellen. In de Zwarte Piet-discussie hebben wij aangegeven dat wij het anders willen. De gemeentelijke organisaties hebben ons standpunt overgenomen."

Hoe ziet hij de omroep in de nabije toekomst? "De grootste uitdaging en grootste kans ligt bij de betaalde redactie. Die moeten we steviger neerzetten, uitbreiden en garanderen. Gelukkig worden daarvoor nu in Den Haag stappen gezet, dat was ook nodig. Want voor het garanderen van die professionele redactie hebben we die financiële basis nodig." Bovendien hoopt hij wat meer taken te kunnen afstoten. "Kritiek van de jury was dat de omroep veel op mij leunt. Dus dat ik een keer gerust op vakantie kan gaan, dat zou mooi zijn", zegt hij lachend. "Maar om verantwoordelijkheden te kunnen spreiden, heb je die financiële draagkracht nodig. We kunnen niet alleen maar groeien met vrijwilligers."

En het heruitvinden, waar staat de omroep over vijf jaar? "Dan zitten we op dezelfde locatie. Maar verder is er veel veranderd. Wel hebben we nog dezelfde naam." Al geeft hij meteen aan dat dit vooral belangrijk is voor het merk, niet voor de identiteit en de lokale binding. "Jouw identiteit als omroep zit niet in de naam van de omroep, maar in wat je maakt. Dat bepaalt wie je bent en of je lokale binding hebt. Je moet aansluiten bij je publiek, bij de wensen van de inwoners, in ons geval van West-Brabant."

Het huidige ZuidWest is opgericht in 1969. Deze foto toont een tv-uitzending in 1970, een live uitzending van 'Het vuistje' (met een knipoog naar 'Voor de vuist weg'). "Onze naam was toen ABG-TV. Als gast zit links tourwinnaar Jan Janssen. De interviewer is mijn opa, mijn oom staat achter de camera. Ergens buiten de foto regelt mijn vader het geluid", vertelt Maarten van den Boom. "Het onderstreept wel mijn uitspraak: Ben trots op je verleden, maar werk aan je toekomst!"

Hoofdredacteur/directeur
Maarten van den Boom

Streekomroep ZuidWest

Merkmamen: ZuidWest TV
ZuidWest FM
ZuidWest Update

Opgericht: 1969

Lokale omroep voor: Bergen op Zoom
Roosendaal
Woensdrecht

Begroting: € 450.000

Bekostiging door gemeenten: €108.000

Aantal vrijwilligers: 130

Aantal betaalde krachten: 12 (+/-9 FTE - waarvan 1 uit NOS project en 1 vanuit Omroep Brabant)

NEDERLANDSE LOKALE
PUBLIEKE OMROEPEN

